

Jesper Juul
**„RAZGOVORI S OBITELJIMA:
PERSPEKTIVE I PROCESI“**

2. neizmijenjeno izdanje,
Alinea, Zagreb, 2002.

Prijevod sa švedskog jezika: Mirko Rumac

Godine 2002. izašlo je drugo izdanje knjige „Razgovori s obiteljima: perspektive i procesi“ autora Jespera Juula. Knjiga obasiže 164 stranice i se sastoji se od sljedećih poglavlja: 1. Perspektiva, 2. Metoda i 3. Savjetodavni razgovor s obitelji: Početak-tijek-završetak. Knjiga je nastala kao rezultat dugogodišnje prakse Jespera Juula, autora brojnih stručnih knjiga i glavnog urednika danskog časopisa *Family* i njegovih kolega koji se bave obiteljskom terapijom i obrazovanjem za obiteljsku terapiju.

Prvo poglavlje knjige nazvano je **Perspektiva**, a započinje autorovim poimanjem obitelji koja, osim što je najstarija ljudska institucija, može imati i različite oblike, pa razlikuje užu obitelj, obitelj s jednom od-

raslom osobom, obitelj s nebiološkim roditeljima i širu obitelj s više generacija. Neovisno o obliku obitelji prema autorovu je mišljenju obitelj ujedno i specifična cjelina u odnosu na različite izazove koje postavlja pred savjetodavatelja. S obzirom na to da je ljudsko biće dio društvenog sustava koje se odlikuje odnosima među ostalim članovima društvenog sustava, tako je i obitelj mikrosustav u kojemu su odnosi njihovih članova važan čimbenik za intrapsihičko zdravlje i razvoj pojedinca. U ovom poglavlju, kao i sljedećim poglavljima, autor navodi praktične savjete koji su nastali na temelju njegove savjetodavne prakse, kao i njegovih kolega. Ti se savjeti odnose u početku na zauzimanje stava naspram klijenata u procesu, pri čemu savjetodavatelj ne bi trebao zauzimati stranu (djeteta ili odrasle osobe), već je potrebno da se poveže s cjelinom, odnosno samim procesom. Nadalje, autor nastoji demitologizirati uvriježeno mišljenje o tzv. prkosnoj dobi kod djece i buntu u vrijeme puberteta. Prema autorovim riječima prkos kod djece zapravo znači razvoj dječje samostalnosti i nezavisnosti, na koju najčešće roditelji reagiraju prkosno i stvarajući zapreke, dok je kod puberteta riječ o kreiranju kritičkog stava kod djeteta, koji često nije u skladu sa stavom roditelja. Tu dolazi do razilaženja koje se i danas u praksi tumači negativno. Ovakav način promatranja dječjeg razvoja uvelike će utjecati na roditeljsku percepciju dječjih potreba te će uvelike pomoći u potencijalnim neslaganjima.

Drugo poglavlje **Metoda** počinje autorovim tumačenjem da svaka metoda ima svoja ograničenja jer se svi ljudi „ne uklapaju“ u neku od metoda i da je stoga važno za savjetodavatelja upoznati svojstva osobe koja se nalazi u savjetodavnom procesu. Iako je svaki klijent drugačiji, kao i svaki savjetodavni proces, Juul govori o petnaest općih načela koja su se za autora pokazala kao niz iskušanih mjera i načina intervencije s dobrim ishodom. Kod načela se polazi od važnosti osobnog ozračja, pri čemu je uloga savjetodavatelja u odgovornom preuzimanju inicijative, zatim se autor osvrće na tehniku postavljanja pitanja klijentu, pri čemu je preporučljivo ne postavljati ih, jer

oni ne daju sliku o problemu. Savjetodavatelj bi se trebao koristiti cjelovitim i izravnim izjavama koje su konkretne i na način da ostavljaju najjači dojam, a sam govor treba biti usmjeren na osobe koje su prisutne u procesu, a izbjegavati govor o osobama koje nisu prisutne. Za Juula je savjetodavatelj ili voditelj razgovora nositelj više uloga. Promatrajući ga kroz makrosustav savjetodavatelj je produžena ruka društvenog sustava, gdje je savjetodavatelj svojevrsan model. Tu se model treba shvatiti kao poželjan obrazac ponašanja, odnosno ponašanja pri rješavanju nekog problema u savjetodavnom procesu koje ima važnu ulogu za dijete, jer ono uči sudjelujući u procesu i kao promatrač poželjnog ponašanja.

U trećem poglavlju **Savjetodavni razgovori s obitelji: početak-tijek-završetak** prikazan je životni ritam savjetovanja. Ističe se važnost samog početka savjetodavnog razgovora kao osnove za daljnji tijek razgovora, a riječ je o osnovnim pozdravnim porukama i dočeku klijenata, u ovom slučaju obitelji koja dolazi na proces savjetovanja. Odgovarajući je način prema autorovu mišljenju uspostavljanje kontakta koji se odlikuje dobrim prihvaćanjem od strane klijenata te stvaranje zajedničke spoznaje o problemu. Navedene su konkretne situacije i uloge između voditelja razgovora, oca i

majke kako bi se što vjerodostojnije prikazao način funkcioniranja savjetodavnog razgovora. Opisan je tijek jednog procesa koji se može smatrati nepovoljnim te je ponuđen alternativan tijek koji omogućuje otvoreniju i pozitivniju suradnju samih subjekata u tom procesu. Navedeni primjer prilikom kojeg voditelj razgovora poziva na razgovor roditelje jednog učenika i vodi razgovor s njima, uvijek je aktualan u odgojno-obrazovnoj sredini, stoga je lako primjenjiv i za školske psihologe, pedagoge i učitelje. Autorov primjer može poslužiti praktičarima da promišljaju i o unaprijeđenju vlastite prakse i mogućim promjenama.

Zaključno, knjiga je iznimno koristan i praktičan priručnik s promišljanjima o procesu savjetovanja, kao i tehnici i tijeku savjetovanja između savjetodavatelja i klijenata, odnosno obitelji. Poseban su doprinos smjernice za uspješne razgovore i rad s obiteljima, što može biti pomoć voditeljima savjetodavnih procesa, psiholozima i pedagogima, odgojiteljima u domovima, kao i samoj obitelji. Relevantnost ovog priručnika ogleda se i u uvijek aktualnim primjerima na koje se nailazi u obiteljskom i u školskom okruženju.

Alen Hasikić, magistar pedagogije i
magistar hrvatskog jezika i književnosti
Osnovna škola Matije Vlačića Labin